

95/34

**Kontrolní závěr z kontroly hospodaření a privatizace vybraných státních podniků
masného průmyslu**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1995 pod číslem 95/34 na podnět zemědělského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Kontrolu řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Rodr.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření a privatizaci uvedených státních podniků a jejich právních nástupců z hlediska dodržování platných právních předpisů, jakož i z hlediska účelnosti a hospodárnosti kontrolovaných činností.

Kontrolované osoby:

- A. Ministerstvo zemědělství (do 31. 7. 1990 Ministerstvo zemědělství a výživy ČR) - (dále jen „MZe“),
- B. Fond národního majetku ČR (dále jen „FNM“),
- C. Masoprogress, státní podnik, Praha (dále jen „Masoprogress“), se zaměřením na odštěpný závod Masokombinát Mladá Boleslav, Mladá Boleslav,
- D. Masokombinát Čakovice, státní podnik v likvidaci, Praha, se zaměřením na bývalý Masokombinát Čakovice, s. p., Praha, (dále jen „Masokombinát Čakovice“).

Ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci (dále jen „MSNMP“) bylo v plánu kontrolní činnosti uvedeno jako kontrolovaná osoba pouze pro účely získání informací souvisejících s kontrolovanou problematikou.

Kontrolu vykonaly skupiny kontrolujících z Odboru zemědělství, lesního a vodního hospodářství NKÚ a Oblastního odboru NKÚ v Mladé Boleslavi v období od června do listopadu 1995.

Námítky proti kontrolnímu protokolu podalo MZe a byly vypořádány rozhodnutím vedoucího skupiny kontrolujících. Proti rozhodnutí o námitkách podalo MZe odvolání, o kterém rozhodl usnesením senát NKÚ.

Senát NKÚ (ve složení Ing. Zdeněk Rodr - předseda, JUDr. František Bárta, Ing. Jiří Kalivoda, MVDr. Rudolf Němeček, Ing. Zdeněk Smělík, Ing. Ladislav Zeman - členové) na zasedání konaném dne 14. listopadu 1996

schválil usnesením č. 95/34/191
kontrolní závěr v tomto znění:

A. MZe porušilo:

- 1. ustanovení § 13 odst. 2 písm. d) zákona č. 111/1990 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů, které stanoví:

"Zakladací listina musí obsahovat:

d) vymezení majetku; ... "

MZe vydalo v červnu 1990 pro státní podniky založené ke dni 1. 7. 1990 rozdělením s. p. Masný průmysl Praha zakladací listiny. V nich stanovilo, že na nové státní podniky přechází veškerý majetek, práva a závazky v rozsahu určeném delimitačními protokoly z 3. 5. 1990, o rozdělení s. p. Masný průmysl Praha a jejich dodatky.

Delimitační protokoly Masoprogressu a Masokombinátu Čakovice však konkrétní vymezení majetku neobsahují.

Výše kmenového jmění, kterou zakladatel uvedl pro zápis do obchodního rejstříku, nebyla ověřena fyzickou a dokladovou inventarizací. Majetek nebyl vymezen ani do doby kontroly;

- 2. ustanovení § 19 odst. 1 zákona č. 111/1990 Sb., které mj. stanoví:

„Ředitele jmenuje zakladatel na základě výběrového řízení ...“

Ministr zemědělství a výživy jmenoval ředitele Masoprogressu do funkce od 1. 10. 1990, ředitele Masokombinátu Čakovice jmenoval za dobu existence podniku dvakrát (od 1. 12. 1990 a od 1. 1. 1992). Žádného z ředitelů nejmenoval na základě výběrového řízení z více kandidátů;

- 3. MZe důsledně nesplnilo úkoly zakladatele podle ustanovení § 7 odst. 2 a § 8 odst. 1 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, kde je mj. stanoveno:

„Vypracová-li návrh privatizačního projektu zakladatel nebo jiná osoba než podnik, vyžádá si zakladatel k návrhu stanovisko podniku.“

„Zakladatel posuzuje všechny předložené privatizační projekty ...“

MZe si nevyžádalo stanovisko podniku (Masoprogressu) k předloženému privatizačnímu projektu č. 2195 vypracovanému jako konkurenční „jinou osobou“ na část podniku Masoprogress, na odštěpný závod Masokombinát Mladá Boleslav. Řádně projekt neposoudilo a předložilo jej MSNMP ke schválení s nedostatky. Privatizační projekt předložený v říjnu 1991 neobsahuje všechny předepsané náležitosti ve smyslu přílohy vyhlášky MSNMP ČR č. 324/1991 Sb., kterou se stanoví závazná osnova pro vypracování privatizačního projektu, ve znění vyhlášky MSNMP ČR č. 526/1991 Sb.:

- majetek samostatně privatizované jednotky zahrnutý v rozvaze subjektu nebyl doložen výkazem Rozvaha Úč 2A - 02 ke stejnému datu,

- byla uvedena nepravdivá informace, podle níž nedošlo k žádným restitučním nárokům oprávněných osob podle platných předpisů,
- nebylo uvedeno zajištění převodu úvěrů, práv a závazků, přestože podnik vykazoval bankovní úvěry,
- na rozvaze ke dni 30. 6. 1993 chyběl podpis statutárního orgánu, v pasívech nebyly uvedeny cizí zdroje a ostatní pasíva.

Přes uvedené nedostatky v privatizačním projektu, na základě rozhodnutí MSNMP o privatizaci, vydalo MZe rozhodnutí o převedení části majetku Masoprogressu na FNM. Řediteli Masoprogressu uložilo zpracovat ke dni převodu účetní závěrku v rozsahu roční účetní závěrky a tuto předat do 30 dnů ode dne převodu majetku na MZe a na FNM. Účetní závěrka zpracována nebyla a po odmítnutí převzetí závazků a pohledávek nově vzniklou společností - Masokombinát Kosmonosy, a. s. - jako nabyvatelem majetku, nebyly do doby kontroly majetkoprávní vztahy vyřešeny.

B. FNM porušil:

ustanovení § 19 odst. 1 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění zákona č. 210/1993 Sb., které stanoví:

„Ke dni účinnosti smlouvy nebo vkladu je Fond povinen předat a nabyvatel převzít věci zahrnuté do privatizovaného majetku. O převzetí se sepíše zápis podepsaný oběma stranami.“

příčemž ustanovení § 21 téhož zákona stanoví:

„Při předávání věcí a sepisování zápisu o převzetí vystupují za Fond osoby oprávněné ke dni zrušení podniku nebo vynětí části majetku podniku jednat jménem podniku, pokud Fond nerozhodne jinak. Při této činnosti jsou tyto osoby odpovědný Fondu.“

Současně bylo porušeno

ustanovení čl. I odst. 8 přílohy č. 1 Opatření Ministerstva financí č. j. 281/2 020/93 ze dne 1. ledna 1993, kterým se stanoví postup v účetnictví a při inventarizaci majetku a závazků při převodech majetku státu na jiné osoby, publikovaného ve Finančním zpravodaji č. 1/1993 a vyhlášeného oznámením v částce 22 Sbírky zákonů, ročník 1993 (dále jen „Opatření“), kde je mj. stanoveno:

„Pracovník pověřený Fondem, který odpovídá za realizaci privatizačního projektu, předá nabyvateli privatizovaného majetku účetní závěrku a inventurní soupisy privatizovaného majetku.“

Část podniku Masoprogress - odštěpný závod Masokombinát Mladá Boleslav - měl být FNM ke dni 31. 12. 1993 předán vzniklé obchodní společnosti Masokombinát Kosmonosy, a. s. Pracovník pověřený FNM nezajistil předání majetku ve lhůtě do 30 dnů, jak bylo stanoveno v pověření, ani později do doby kontroly.

Účetní závěrka roku 1993 závodu nebyla vypracována ve smyslu Opatření, nebyla předložena rozvaha ke dni

31. 12. 1993 ověřená auditorem. Zápis o inventarizaci ke dni 31. 12. 1993 neprokázal inventarizaci veškerého privatizovaného majetku. Hodnota hmotného investičního majetku (dále jen „HIM“) uvedená v dokladu „Soupis a skladba hmotného investičního majetku“ ze dne 31. 1. 1994 je o 1 076 681 Kč nižší než částka v zápisu o inventarizaci ke dni 31. 12. 1993. Tento doklad je podepsán za Masoprogress osobou, která nebyla v té době statutárním zástupcem, ani nebyla k tomuto úkonu zmocněna.

Dne 4. 3. 1994 byla pověřena předáním jiná osoba. Pro rozpor mezi předávajícím a přebírajícím, který nebyl ze strany FNM a MZe vyřešen, nebylo předání majetku do doby kontroly ukončeno.

C. Masoprogress:

Při vzniku Masoprogressu v roce 1990 docházelo k častým koncepčním změnám, jednotlivé kroky delimitace byly prováděny nedůsledně a nebyl dodržen postup stanovený MZe.

Podle zásad delimitace s. p. Masný průmysl Praha, vydaných dne 3. 5. 1990 na základě pokynů MZe ze dne 20. 4. 1990 měly být majetek, práva a závazky vyplývající z uzavřených hospodářských smluv převedeny (delimitovány) na nově vznikající státní podniky. Avšak podle Rozhodnutí MZe ze dne 22. 6. 1990, kterým zanikl s. p. Masný průmysl Praha k 30. 6. 1990 a od 1. 7. 1990 vzniklo celkem 45 samostatných státních podniků, měly být závazky související s hospodářskou činností a personálními záležitostmi převzaty nově vzniklým s. p. Masoprogress (bez výrobní činnosti) a řešeny samostatně.

Dotatkem č. 1 ze dne 24. 8. 1990 a dotatkem č. 2 ze dne 27. 8. 1990 k zakládací listině ze dne 22. 6. 1990 bylo Masoprogressu doplněno k nevýrobním činnostem sedm výrobních činností, a to v souvislosti s tím, že k němu bylo organizačně přičleněno jako jeho odštěpné závody dalších osm, podle původního rozhodnutí samostatných podniků, z nichž některé měly výrobní charakter. Jedním z nich byl i Masokombinát Mladá Boleslav, předtím vyčleněný ze s. p. Úvalský průmysl masný. Uvedeným dotatkem č. 2 bylo celému nově vzniklému podniku stanoveno ke dni 1. 7. 1990 kmenové jmění ve výši 263 961 tis. Kčs a dále závazek uhradit částku 3 517 tis. Kčs jako alikvotní část půjčky MZe.

Do podnikového rejstříku byla zapsána výše uvedená částka kmenového jmění, aniž bylo zřejmé, jak k ní zakladatel dospěl. Činnosti výrobní povahy nebyly do doby kontroly zapsány.

Masoprogress porušil:

1. ustanovení § 9 odst. 1 písm. a) vyhlášky FMF č. 155/1971 Sb., o inventarizacích hospodářských prostředků, v platném znění, které mj. stanoví:

„Mimořádné inventarizace hospodářských prostředků se musí provést

a) ke dni vzniku, sloučení, rozdělení, zrušení (zahájení likvidace) organizace nebo jiné organizační změny ...“

Delimitační soupisy aktiv a pasív ze dne 7. 8. 1990, jimiž byl vyčleněn Masokombinát Mladá Boleslav z Úvalského průmyslu masného a dne 16. 8. 1990 převeden k Masoprogressu, obsahují chybné, nepřípustně upravené a inventurami nepodložené údaje. Kromě toho podle soupisu aktiv a pasív byly začleněny jako samostatné odštěpné závody do Masoprogressu pouze Masokombinát Mladá Boleslav, Alimservis a Strojírny Mikulov, nikoliv již dalších pět podniků, které jsou v obchodním rejstříku zaznamenány s odkazem na dodatek č. 2.

„Zahajovací rozvaha“ ke dni 1. 7. 1990, označená jako „PŘ“ (podnikové ředitelství, tzn. Masoprogress s nevýrobními činnostmi), uvádí základní prostředky ve výši 366 277 tis. Kčs, což je částka shodná se soupisem aktiv a pasív až po začlenění Masokombinátu Mladá Boleslav, Alimservisu a Strojírny Mikulov (soupis z 16. 8. 1990). Shodná částka je však uvedena i v další „zahajovací rozvaze“ ke dni 30. 9. 1990 Masoprogressu, kdy podle Usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 je povolen zápis do obchodního rejstříku v návaznosti na dodatek č. 2 zakládací listiny, kterým bylo do Masoprogressu včleněno 8 odštěpných závodů.

Podle zásad delimitace vydaných dne 3. 5. 1990 měly být ke dni 30. 6. 1990 provedeny mimořádné inventarizace hospodářských prostředků podle vyhlášky č. 155/1971 Sb. Doklady o inventarizacích ke dni 30. 6. 1990 Masoprogress nemá a podle písemného sdělení „při založení státních podniků zakladatel majetek nevložil do žádného nově ustaveného státního podniku“.

Mimořádné inventarizace hospodářských prostředků Masoprogress neprovedl předepsaným způsobem ke dni vzniku organizace, při předání majetku do užívání společnosti Fanda, s. r. o., Praha ke dni 31. 12. 1991, při převzetí majetku zpět ke dni 1. 10. 1993, ani při předání Masokombinátu Kosmonosy, a. s., v roce 1994;

2. ustanovení § 11 vyhlášky FMF č. 23/1990 Sb., o účetnictví, které mj. stanoví:

„Vedoucí organizace písemně stanoví oběh účetních dokladů, ve kterém se zejména

a) vyhlásí jména a podpisové vzory pracovníků oprávněných nařizovat a schvalovat hospodářské účetní operace a pracovníků určených k přezkoušování přípustnosti operací ...,

b) určí, ve které fázi oběhu, kterými pracovníky, v jakém rozsahu a jakým způsobem se účetní doklady přezkoušují.“

Ředitel Masoprogressu stanovil písemně oběh účetních dokladů s účinností od 15. 5. 1991, tedy za déle než 10 měsíců od vzniku podniku. V něm nebyly vyhotoveny podpisové vzory pracovníků oprávněných nařizovat, schvalovat a kontrolovat hospodářské a účetní operace. Neurčoval, ve které fázi oběhu, v jakém rozsahu a jakými způsoby se účetní doklady přezkoušují;

3. ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 343/1992 Sb., o archivnictví, které stanoví:

„Státní orgány, obce, jiné právnické osoby, jakož i fyzické osoby při provozování podnikatelské čin-

nosti (dále jen 'původci') jsou povinny zajišťovat odbornou správu písemností vzešlých z jejich činnosti, popřípadě z činnosti jejich předchůdců (včetně písemností došlých); dbají přitom o řádnou spisovou evidenci, o účelné a bezpečné uložení písemností ...“,

a současně ustanovení § 13 odst. 1 nařízení vlády ČSSR č. 136/1989 Sb., o informační soustavě organizací, které stanoví:

„Organizace provádí soustavně, úplně a včasné přezkoušování věcné a formální správnosti účetních dokladů a účetních zápisů a odpovídá za ně a za formální a věcnou správnost roční účetní závěrky a průkaznost v účetnictví.“

Účetní informace z odštěpného závodu Mladá Boleslav probíhaly v letech 1990 a 1991 v jednoměsíčních cyklech formou předání obrátové předvahy majetkových účtů a výsledovky. Většina prvotních dokladů k ověření pohybu na majetkových účtech nebyla v archivu uložena. Informace uvedené v archivní knize neodpovídají skutečnosti. (V průběhu roku 1991 došlo v odštěpném závodě Masokombinát Mladá Boleslav k úbytku základních prostředků o 16 035 439 Kčs);

4. ustanovení odst. 1 části II. Opatření FMF č. j. V/1 - 29 203/1990, kterým se stanoví postup při převodu účetnictví hospodářských organizací z roku 1990 do roku 1991, vydaného k provedení § 2 písm. a) a § 14 zákona č. 21/1971 Sb., o jednotné soustavě sociálně ekonomických informací, ve znění zákona č. 128/1989 Sb., a publikovaného ve Finančním zpravodaji č. 1/1991, kde je mj. stanoveno:

„Počáteční zůstatek účtu 010 a počáteční zůstatek účtu 921 se zvýší o cenu pozemků, zahrnovaných od 1. 1. 1991 do účetnictví. Pokud organizace z vážných důvodů nezahrne pozemky na účty 010 a 921 v převodovém můstku, zajistí zahrnutí pozemků do účetnictví nejpozději do 30. 6. 1991 (bez účetního zápisu úpravou počátečního stavu).“

Masoprogress v roce 1991 do počátečních zůstatků účtů 010 - Základní prostředky a 921 - Základní jmění nezahrnul částku 7 821 380 Kčs - cenu pozemků, které byly v užívání odštěpného závodu Masokombinát Mladá Boleslav;

5. ustanovení § 9 odst. 1 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, ve znění pozdějších předpisů, které mj. stanoví:

„Organizace může přenechat smlouvou k dočasnému užívání ... jiným organizacím ... věci, které dočasně nepotřebuje k plnění svých úkolů.“

Masoprogress uzavřel dne 15. 10. 1991 na část podniku - odštěpný závod Masokombinát Mladá Boleslav - „Smlouvu o dočasném užívání objektu“ se společností Fanda, s. r. o., Praha na dobu 50 let s počátkem od 1. 1. 1992. Dodatkem ke smlouvě ze dne 27. 12. 1991 byla doba užívání změněna na 10 let. Předmětem smlouvy byl pro-

nájem nebytových prostor včetně výrobního a provozního zařízení a dopravních prostředků. Nájemce se mj. zavázal „převést na sebe pracovní smlouvy všech zaměstnanců“ a mohl přenechat do podnájmu prostory třetím osobám. Kromě toho se nájemce zavázal převzít závazky pronajímatele, zásoby i úvěr u banky. Výše nájemného byla stanovena pevnou částkou 996 tis. Kčs měsíčně v roce 1992 a 1 006 tis. Kčs měsíčně v roce 1993.

Společnost Fanda přenechala do podnájmu tentýž majetek „Smlouvou o nájmu nebytových prostor podle zákona č. 116/1990 Sb., v platném znění a o nájmu základních prostředků, příslušenství a pozemků“ ze dne 14. 12. 1992 společnosti Masokombinát Kosmonosy, s. r. o., Kosmonosy. Podnájem byl uzavřen na dobu určitou od 1. 1. 1993 do 31. 12. 2012. Provozovatel se zavázal „převzít všechny zaměstnance, kteří byli ve stavu k 31. 12. 1992“.

Shora citované ustanovení vyhlášky stanoví, že lze k dočasnému užívání jiným organizacím přenechat pouze věci, které organizace dočasně nepotřebuje. V daném případě nešlo o věci dočasně nepotřebné, ale do pronájmu byla převedena celá hospodářská činnost závodu včetně zaměstnanců;

6. ustanovení § 7 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, které stanoví:

„Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem a inventarizovala majetek a závazky.“

a ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., které mj. stanoví:

„O přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti ... majetku rozhoduje písemně vedoucí organizace ... k rozhodnutí ... musí být dodatečně připojen doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo.“

Masoprogress ke dni předání majetku společnosti Fanda neprovedl inventarizaci hospodářských prostředků. Dílčími předávacími protokoly vyhotovenými bez provedení inventarizace nebyl prokázán skutečně předaný majetek.

Masoprogressem nebylo prokázáno zúčtování všech pohledávek a závazků v období, kdy měla společnost Fanda pronajatu část podniku Masoprogress. Např. neprokázal úhradu své pohledávky ve výši 1 775 tis. Kč a nájemného v částce 48 tis. Kč zmíněnou společností. Dále nedoložil zvýšení hodnoty drobného hmotného investičního majetku (dále jen „DHIM“) ve finančním vypořádání ukončení pronájmu společností Fanda v prosinci 1993 nejméně o 5 391 tis. Kč. Masoprogress neúčtoval v období říjen - prosinec 1993 o odštěpném závodu Masokombinát Mladá Boleslav. V lednu 1994 provedl neprůkazným způsobem rekonstrukci účetnictví.

V období let 1992 až 1993 Masoprogress vyřadil prodejem a fyzickou likvidací HIM v pořizovací ceně 3 876

tis. Kč. Nedoložil rozhodnutí vedoucího organizace a doklady o tom, jak bylo s majetkem naloženo;

7. ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., v platném znění, která mj. stanoví:

„Podniky nemohou mimo obvyklé hospodaření uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku, k němuž mají právo hospodaření ...“

„Výjimky z ustanovení odstavce 1 může v odůvodněných případech povolit příslušná vláda ...“,

přičemž usnesení vlády ČR ze dne 3. 5. 1991 č. 139, o postupu při provádění ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb. v bodě I., mj. stanoví:

„... státní podniky ... mohou mimo obvyklé hospodaření uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku, k němuž mají právo hospodaření v těch případech, kdy se jedná o prodej ...“

b) základních prostředků se zůstatkovou hodnotou do 15 000 Kčs, osobních a nákladních automobilů a autobusů starších 5 let s tím, že jejich prodej bude realizován za ceny stanovené znalcem, ...“

Masoprogress prodal v letech 1992 - 1993 mimo obvyklé hospodaření bez souhlasu vlády ČR základní prostředky, resp. HIM se zůstatkovou hodnotou vyšší než 15 000 Kč, celkem nejméně za 122 tis. Kč. U některých prodejů automobilů nebyl vyhotoven pro stanovení ceny posudek znalce. Dva automobily byly prodány za nižší cenu, než byla stanovena znalcem;

8. ustanovení § 29 odst. 1 a 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, která stanoví:

„Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.“

„Účetní jednotky jsou povinny prokázat provedení inventarizace u veškerého majetku a závazků po dobu pěti let po jejím provedení.“

Masoprogress převzal zpět ke dni 1. 10. 1993 objekt odštěpného závodu Masokombinát Mladá Boleslav od Masokombinátu Kosmonosy, s. r. o., který jej měl v podnájmu od společnosti Fanda. Předávací protokol z 1. 10. 1993, dodatek z 5. 11. 1993 a dílčí protokoly o předání pozemků, stavu měřidel spotřeby elektřiny, plynu a vody, o převzetí zásob polotovárů a výrobků, o předání HIM a DHIM nejsou doloženy inventarizací veškerého majetku. Masoprogress při zpětném převzetí neověřil, zda skutečný stav majetku odpovídá účetnímu stavu, neboť o něm neúčtoval.

Privatizace odštěpného závodu Masokombinát Mladá Boleslav byla prováděna podle privatizačního projektu č. 2195, který byl vypracován jako konkurenční „jinou osobou“, předložen v říjnu 1991 a schválen rozhodnutím MSNMP ze dne 9. 9. 1993.

Schválený projekt neobsahoval způsob zajištění převodů úvěrů, práv a závazků. Majetek byl vymezen jako hmotný a nehmotný majetek závodu bez finančního majetku a závazků.

V souladu s rozhodnutím o privatizaci FNM založil Masokombinát Kosmonosy, a. s. Ten pohledávky a závazky plynoucí z obchodní činnosti odštěpného závodu Masokombinát Mladá Boleslav za rok 1993 a ostatní krátkodobé závazky a pohledávky za rok 1993 nepřevzal, zůstaly na s. p. Masoprogress.

Z převádění majetku z Masoprogressu na společnost Fanda, dále na Masokombinát Kosmonosy, s. r. o., zpět na Masoprogress a dále na Masokombinát Kosmonosy, a. s., bez řádně prováděných fyzických a dokladových inventur a účetních závěrek došlo mezi Masokombinátem Kosmonosy, a. s., a Masoprogressem k majetkoprávním sporům, které nebyly do doby kontroly dořešeny.

Masoprogress neprokázal, zda majetek předaný FNM a dále Masokombinátu Kosmonosy, a. s., odpovídal stavu v účetnictví. Při kontrole předložený „zápis z inventarizace HIM provedené k 31. 12. 1993“ se týká pouze části majetku. Doklad o provedení inventarizace veškerého privatizovaného majetku nebyl předložen. Účetní a skutečný stav tak nebyl ověřen.

D. Masokombinát Čakovice porušil:

1. ustanovení § 10 odst. 2 zákona č. 111/1990 Sb., které mj. stanoví:

„Vnitřní organizaci podniku upravuje organizační řád, popřípadě jiný podnikový organizační předpis ...“

Při kontrole byl předložen organizační řád ze dne 30. 6. 1987, vydaný bývalým ředitelem Masného průmyslu Praha, koncernový podnik Čakovice. Tento podnik ke dni 30. 6. 1990 zanikl. Ředitel Masokombinátu Čakovice nevydal nový organizační předpis, přestože šlo o jiný podnik s jinými vztahy uvnitř a vně podniku;

2. ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví, v platném znění, které mj. stanoví:

Znění platné do 31. 8. 1992:

„Státní orgán a ... organizace zajišťují odbornou správu písemností, které vznikly z jejich činnosti, popřípadě z činnosti jejich předchůdců (včetně písemností došlých) a dbají o řádnou spisovou evidenci, o účelné a bezpečné uložení písemností ...“

Znění platné od 1. 9. 1992:

„Státní orgány, obce, jiné právnické osoby, jakož i fyzické osoby při provozování podnikatelské činnosti (dále jen 'původci') jsou povinny zajišťovat odbornou správu písemností vzešlých z jejich činnosti, popřípadě z činnosti jejich předchůdců (včetně písemností došlých), dbají přitom o řádnou spisovou evidenci, o účelné a bezpečné uložení písemností ...“

Masokombinát Čakovice nemá delimitační zápis o rozdělení majetku s. p. Masný průmysl Praha, inventurní soupisy a inventarizační zápis o provedení inventarizace majetku ke dni vzniku a inventurní soupisy pokladní hotovosti v letech 1990 a 1991, zahajovací rozvahu, účetní

uzávěrky (rozvahy v originálním vyhotovení na tiskopisech SEVT Úč 2A - 02) sestavené ke dni 31. 12. 1990 a ke dni 31. 12. 1991, doklady o přezkoušení účetních závěrek zakladatelem za roky 1990 a 1991 a audit k účetní závěrce za rok 1992. Archivní kniha nebyla vedena a nebyl jmenován pracovník odpovědný za řádnou spisovou agendu a bezpečné uložení písemností;

3. vyhlášku FMF č. 23/1990 Sb., a to v ustanoveních:

- § 11 písm. a) a b), která mj. stanoví:

„Vedoucí organizace písemně stanoví oběh účetních dokladů, ve kterém se zejména

a) vyhlásí jména a podpisové vzory pracovníků oprávněných nařizovat a schvalovat hospodářské účetní operace a pracovníků určených k přezkoušování přípustnosti operací ...,

b) určí, ve které fázi oběhu, kterými pracovníky, v jakém rozsahu a jakým způsobem se účetní doklady přezkoušují.“

Ředitel podniku nestanovil po vzniku s. p. Masokombinát Čakovice nový oběh účetních dokladů. Při kontrole byl předložen již zcela nefunkční a nepoužitelný předpis vyhlášený k 1. 1. 1984 koncernovým podnikem;

- § 8 odst. 1 písm. d), e) a f), která mj. stanoví:

„Sběrný účetní doklad obsahuje tyto náležitosti: ...

d) období, za které jsou ve sběrném účetním dokladu shrnuty údaje jednotlivých účetních dokladů,

e) datum vyhotovení sběrného účetního dokladu,

f) podpis vyhotovitele sběrného účetního dokladu, který odpovídá za jeho správnost, popřípadě označení (razítko, kód) útvaru organizace, v němž byl sběrný účetní doklad vyhotoven.

Jednotlivé účetní doklady jsou součástí sběrného účetního dokladu. Pokud není možné jednotlivé účetní doklady připojit k sběrnému účetnímu dokladu, je nutno v něm uvést místo jejich uložení, popřípadě vyznačit návaznost mezi sběrným účetním dokladem a jednotlivými účetními doklady.“

V roce 1990 byly mezi samostatně účtujícími vnitropodnikovými středisky provedeny převody základních prostředků. Převody nejsou doloženy převodkami, sběrný doklad neobsahuje předepsané náležitosti, tj. datum vyhotovení účetního dokladu, podpis vyhotovitele, který odpovídá za jeho správnost, označení útvaru organizace, v němž byl vyhotoven, případně místo uložení jednotlivých účetních dokladů. Hodnota převedeného majetku činila 730 324 tis. Kč;

- § 45 odst. 1, které stanoví:

„Rozvaha podává souhrnně přehled o stavech hospodářských prostředků organizace z hlediska jejich druhů a zdrojů k rozvahovému dni.“,

a ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Rozvaha a zůstatky účtů, které obsahuje rozvaha (rozvahové účty), jimiž se následující účetní období zahajuje, musí navazovat na rozvahu a zůstatky rozvahových účtů, jimiž se předcházející účetní období uzavřelo...“

Rozvaha ke dni 31. 12. 1991 nedává správný přehled o stavu hospodářských prostředků organizace, neboť základní jmění uvedené ve sloupci „na začátku roku“ neodpovídá částce uvedené ve sloupci na „konci roku“ v rozvaze ke dni 31. 12. 1990.

Stav na začátku roku byl nižší o 7 036 tis. Kčs. Tento rozdíl v průběhu dalších let narůstal. V roce 1992 činil 57 902 tis. Kčs, v roce 1993 byl 129 690 tis. Kč;

4. vyhlášku FMF č. 155/1971 Sb., a to v ustanoveních:

- § 14 odst. 2, které mj. stanoví:

„Inventarizační komise musí být nejméně dvoučlenná... Pracovník odpovědný za hospodářské prostředky může být členem inventarizační komise, nikoli však jejím vedoucím.“

Inventarizace zásob ve skladu masných výrobků z dovozu ke dni 31. 7. 1990, ve skladu expedice masa a drobů ke dni 30. 8. 1991, ve skladu hotových výrobků ke dni 28. 6. 1991 a ke dni 30. 8. 1991 a ve skladu střev z dovozu ke dni 29. 11. 1991 byly provedeny pouze jedním pracovníkem, navíc ve třech případech hmotně odpovědným za ověřovaný majetek;

- § 26 písm. a) a b), která mj. stanoví:

„Pracovník odpovědný za hospodářské prostředky musí před zahájením inventury odevzdat inventarizační komisi písemné prohlášení o tom:

- a) že všechny doklady, týkající se stavu a pohybu hospodářských prostředků jím spravovaných, odevzdal k zaúčtování, popř. inventarizační komisi,*
- b) že všechny příjmy a výdaje těchto prostředků do zahájení inventury jsou zachyceny v účetnictví nebo v operativní evidenci ...“*

Před zahájením inventur ve skladu střev ke dni 30. 6. 1990 a ve skladu hotových výrobků ke dni 31. 10. 1991 a ke dni 30. 11. 1991 nepotvrdil pracovník odpovědný za hospodářské prostředky, že odevzdal všechny doklady týkající se stavu a pohybu hospodářských prostředků jím spravovaných k zaúčtování;

- § 33 odst. 1, které mj. stanoví:

„Inventurní soupisy podepisuje vedoucí inventarizační komise, která inventuru provedla...“

Inventurní soupisy vyhotovené při inventuře ve skladu šunek dne 29. 11. 1991 nejsou podepsány vedoucím inventarizační komise. Při inventuře majetku v podnikové rekreační chatě „Zvonařka“ ke dni 31. 12. 1991 nejsou podepsány inventurní soupisy vedoucími inventarizačních komisí;

- § 33 odst. 2, které mj. stanoví:

„Pracovník odpovědný za hospodářské prostředky potvrdí v jejich inventurním soupise (nebo v příslušném inventarizačním zápise), že fyzická inventura všech hospodářských prostředků, za které je odpovědný, byla provedena za jeho účasti a že žádné hospodářské prostředky nezatajil.“

Pracovník odpovědný za sklad hotových výrobků nepotvrdil při inventarizaci zásob ke dni 31. 10. 1991 inventurní soupisy ani inventarizační zápis. Neúplně doklady předala inventarizační komise k dalšímu účetnímu zpracování;

- § 34 odst. 2, které mj. stanoví:

„Jednotlivé stránky inventurních soupisů ... se pořadově číslovají. Vyžaduje-li vyhotovení inventurního soupisu o provedené inventuře zásob více stránek, je třeba na každé stránce sečíst a zapsat číselné údaje o zjištěných stavech a tyto úhrny běžně převádět narůstajícím způsobem na další stránky inventurního soupisu ...“

Vícestránkové inventurní soupisy z inventur ve skladu soleného masa ke dni 31. 10. 1990, v bourárně ke dni 31. 7. 1991 a ve skladu expedice masa a drobů ke dni 30. 9. 1991 nejsou číslovány.

Ve skladu soleného masa a v bourárně nebyly číselné údaje na každé straně samostatně sečteny a úhrny převedeny narůstajícím způsobem na stránky další;

- 40 odst. 2 písm. c), d), g), h), i) a j), která stanoví:

„V inventarizačním zápise, který podepíše všichni členové inventarizační komise, se uvede zejména ...

- c) den zahájení a den ukončení inventury,*
- d) způsob zjišťování skutečných stavů hospodářských prostředků, pokud není poznamenán v inventurních soupisech, ...*
- g) návrh na vypořádání inventarizačních rozdílů a vyjádření pracovníků odpovědných za hospodářské prostředky,*
- h) zjištění a návrhy opatření podle § 13 odst. 2 a 3,*
- i) jména členů inventarizační komise,*
- j) datum vyhotovení inventarizačního zápisu.“*

Inventarizační zápisy neobsahují v devíti případech ze šestnácti kontrolovaných, některé z výše uvedených náležitostí. Například zápis z inventarizace ve středisku jatky ke dni 30. 9. 1990, ve skladu střev z dovozu ke dni 29. 11. 1991 a ve skladu hotových výrobků ke dni 30. 11. 1991 není uveden den zahájení a den ukončení inventury, způsob zjišťování skutečných stavů, jména a podpisy členů inventarizačních komisí, datum vyhotovení inventarizačních zápisů.

Dále chybí návrh na vypořádání inventarizačních rozdílů a vyjádření pracovníka odpovědného za hospodářské prostředky ke zjištěným inventarizačním rozdílům;

- § 41 odst. 1, které mj. stanoví:

„O návrhu na vypořádání inventarizačních rozdílů musí rozhodnout vedoucí organizace ...“,

a současně ustanovení § 6 písm. e) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., které mj. stanoví:

„Organizace jsou povinny ... zejména:

e) využívat právní prostředky k ochraně národního majetku ... včas uplatňovat právo náhrady škody proti těm, kteří za škodu odpovídají ...“

Inventarizační rozdíly v celkové výši 510 699 Kčs v roce 1990 a 25 156 553 Kčs v roce 1991 byly na základě projednání podnikovou inventarizační komisí, bez průkazného rozhodnutí ředitele podniku o jejich vypořádání, zúčtovány do nákladů. Povinnost uplatnit náhradu škody nebyla splněna ani v roce 1992, kdy inventarizační rozdíl činil 5 633 tis. Kčs;

5. ustanovení § 30 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou ...; tyto stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech, které musí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace.“

Inventurní soupisy majetku ve skladu MTZ ke dni 31. 10. 1993 nejsou podepsány odpovědnými osobami;

6. ustanovení § 176 odst. 4 zákona č. 65/1965 Sb., Zákoník práce, v platném znění, které stanoví:

„Ústřední orgány mohou stanovit pracovní právním předpisem zásady pro vymezení okruhu prací, pro jejichž výkon je nezbytné uzavření písemné dohody o hmotné odpovědnosti; s pracovníky vykonávajícími tyto práce je organizace povinna dohodu uzavřít.“

Dohody o hmotné odpovědnosti byly uzavřeny pouze u čtyřiceti osob, tj. u 28 % zaměstnanců z celkového počtu, u kterých byly pro výkon práce podle Opatření MZe závazné;

7. ustanovení § 1 a § 2 zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 364/1990 Sb., o nakládání s majetkem svěřeným státnímu podniku, která stanoví:

„Státní podniky do dne účinnosti zákona o podmínkách převodu majetku státu nemohou mimo obvyklé hospodaření uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku, k němuž mají právo hospodaření a nemohou se svými vklady podílet na společných podnicích, sdruženích, které jsou právními osobami, nebo na akciových anebo jiných obchodních společnostech, nejde-li o podniky se zahraniční majetkovou účastí.“

„Výjimky z ustanovení odstavce 1 může v odůvodněných případech povolit zakladatel.“

Masokombinát Čakovice převedl ke dni 30. 11. 1990 jako vklad do akciové společnosti Orgapol nákladní automobily a návěsy v celkové ceně podle znaleckých posudků 586 980 Kčs bez povolení zakladatele;

8. ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., v platném znění, která mj. stanoví:

„Podniky nemohou mimo obvyklé hospodaření uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku, k němuž mají právo hospodaření, nakládat se svými majetkovými účastmi na podnikání právnických osob, ani tyto zakládat.“

„Výjimky ... může v odůvodněných případech povolit příslušná vláda ...“,

přičemž usnesení vlády ze dne 3. 5. 1991 č. 139, o postupu při provádění ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., v bodě I. mj. stanoví:

„... státní podniky ... mohou mimo obvyklé hospodaření uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku, k němuž mají právo hospodaření v těch případech, kdy se jedná o prodej ...“

b) základních prostředků se zůstatkovou hodnotou do 15 000 Kčs, osobních a nákladních automobilů a autobusů starších 5 let s tím, že jejich prodej bude realizován za ceny stanovené znalecem, ...“

Masokombinát Čakovice prodal mimo obvyklé hospodaření, bez povolení vlády v letech 1991 až 1993 ve 12 případech základní prostředky, resp. HIM s vyšší zůstatkovou hodnotou než 15 000 Kčs za celkem 4 921 868 Kč. Dále v roce 1993 prodal 10 nákladních automobilů, které nebyly starší 5 let.

V roce 1992 nakoupil výrobní zařízení od firmy Laska za cenu 5 237 238 Kčs. Po roce je „z důvodu nepotřebnosti a z nedostatku finančních prostředků“ prodal této firmě zpět za smluvní cenu 3 305 993 Kč. Zůstatková cena činila 4 769 500 Kč;

9. ustanovení § 15 odst. 1 a 2 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., která stanoví:

„Při výkonu práva hospodaření s pohledávkou státu je organizace povinna plnit povinnosti stanovené v § 73 hospodářského zákoníku.“

„Je-li dlužník v prodlení s placením dluhu, je organizace povinna vyúčtovat a vymáhat stanovené úroky z prodlení nebo stanovený poplatek z prodlení, pokud není stanoveno právním předpisem jinak.“

přičemž ustanovení § 73 Hospodářského zákoníku mj. stanoví:

„Organizace ... je povinna pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny ...“

Kontrolou namátkově vybraných smluv o nájmu nebytových prostor bylo zjištěno, že Masokombinát Čakovice v roce 1993 nevybíhal nezaplacené nájemné celkem ve výši 834 622 Kč a nevyúčtoval úroky z prodlení celkem ve výši 15 281 Kč.

Další zjištění:

Rozhodnutím ministra zemědělství byl ke dni 1. 11. 1993 Masokombinát Čakovice zrušen a podnik vstoupil do likvidace.

Ke dni 30. 11. 1993 byla provedena mimořádná účetní závěrka v rozsahu roční účetní závěrky. Její audit poukázal na závažné nedostatky v účetnictví a inventarizacích. Auditor ji nedoporučil schválit.

MZe schválilo dne 24. 2. 1994 plán likvidace mj. s tím, že likvidátor předloží MZe soubor opatření přijatých k odstranění nedostatků zjištěných auditorem. Přímé náklady likvidace měly činit celkem 197 720 tis. Kč.

Likvidátor podniku vydal „Harmonogram časového a věcného plnění úkolů vyplývajících z auditu účetní závěrky k 30. 11. 1993.“ Tato opatření byla ze strany podniku hodnocena jako postupně plněná, avšak další audit konstatoval přetrvávající nedostatky.

V průběhu likvidace byly předkládány na MZe čtvrtletní zprávy o jejím postupu. Zprávy se však nedržely žádné dané osnovy a výběr informací byl na úvaze likvidátora. Podle harmonogramu likvidace mělo být rozhodnutí zakladatele o ukončení likvidace učiněno v únoru 1995. Vzhledem k tomu, že dražba hlavního výrobního objektu byla při stanovené nabídkové ceně opakovaně neúspěšná, přistoupilo MZe ke změně strategie prodeje tohoto majetku. Byly provedeny změny v plánu likvidace a aktualizován její rozpočet na období do 31. 10. 1995. V době kontroly nebyla likvidace ukončena.

Shrnutí:

Kontrolované státní podniky byly založeny Ministerstvem zemědělství a výživy ČR - právním předchůdcem MZe - s účinností od 1. 7. 1990, po rozdělení bývalého s. p. Masný průmysl Praha.

Delimitace majetku, práv a závazků není průkazná a do doby kontroly nebyla dokončena. To má za násle-

dek, že Masokombinát Čakovice i Masoprogress zahajovaly svou činnost a hospodaří s majetkem fyzicky neověřeným, a tím i s neprůkazným účetnictvím.

Masokombinát Čakovice, původně zařazený do seznamu podniků pro II. vlnu kupónové privatizace, musel být na základě nepříznivého vývoje hospodaření z privatizace vyjmut a v říjnu 1993 rozhodlo MZe o jeho zrušení likvidací. Ta započala 1. 11. 1993 a do doby kontroly nebyla ukončena.

V Masoprogressu byla kontrola zaměřena především na hospodaření a privatizaci odštěpného závodu Masokombinát Mladá Boleslav. S majetkem závodu hospodařily a jeho hospodářskou činnost realizovaly do doby privatizace tři právnické osoby, a to:

od 16. 8. 1990 do 31. 12. 1991 Masoprogress;

od 1. 1. 1992 do 31. 12. 1992 Fanda, s. r. o., formou nájmu od Masoprogressu;

od 1. 1. 1993 do 30. 9. 1993 Masokombinát Kosmonosy, s. r. o., formou podnájmu od Fanda, s. r. o.

Podnájemník pak ke dni 1. 10. 1993 vrátil majetek zpět Masoprogressu proto, aby mohla proběhnout jeho privatizace. Nabyvatelem privatizovaného majetku se stal Masokombinát Kosmonosy, a. s.

Při převodech mezi jednotlivými právnickými osobami i při privatizaci nebyla výše majetku řádně dokladována, jeho evidence byla zcela neprůkazná a nájem byl sjednán v rozsahu, který zákon neumožňuje. Ještě v době kontroly nebyl privatizovaný majetek novému vlastníkovi, Masokombinátu Kosmonosy, a. s., který s ním hospodaří, řádně protokolárně předán.

Kontrolované osoby nepostupovaly ve své činnosti důsledně podle právních předpisů, zejména zákona č. 111/1990 Sb., o státním podniku, vyhlášky FMF č. 23/1990 Sb., o účetnictví a vyhlášky FMF č. 155/1971 Sb., o inventarizacích hospodářských prostředků a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. To se projevilo v neprůkaznosti rozsahu svěřeného majetku a ve značných ztrátách při nakládání s ním.